УДК 657.03

Рожелюк В. М.,
д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування,
Денчук П. Н.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Тернопільський національний економічний університет

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Вітчизняна облікова система під впливом євро-інтеграційних процесів у національній економіці на сьогодні змінює вектор руху та розвитку, враховуючи вимоги європейського законодавства та МСФЗ у всіх сферах і галузях діяльності бізнесу з новими можливостями в ЄС через промисловий безвіз, забезпечення доступу до інформації щодо освітніх, наукових, культурних, ділових проектів і програм ЄС, а також зростанням внутрішніх та зовнішніх інвестицій, що змінить відношення іноземних партнерів до позитивного іміджу інвестиційного клімату в Україні.

Позитивні зрушення відбулися у сферах захисту фінансових послуг, вищій освіті, сферах інтелектуальної власності й публічних закупівель, енергетики, енергоефективності, сільського господарства, рибальства, лібералізації умов підприємницької діяльності й торгівлі послугами. Лібералізація торговельного режиму з ЄС сприяє зростанню кількості українських компаній – експортерів товарів до країн Євросоюзу.

В таких умовах докорінних змін вимагає організація, теорія й методологія обліку за новими принципами, способами та методами обробки облікової інформації, формування мобільної та дієвої інформаційної бази для менеджменту фірм і корпорацій, яка адаптована до міжнародних вимог, інструментів і процедур, як на рівні державотворення законодавчих актів, так і на рівні конкретних суб'єктів бізнесу.

Відповідно і система ефективного управління фірм та корпорацій потребує розробки науково - обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на вдосконалення обліково - аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень та визначення найбільш ефективних способів й методів формування інформаційних потоків для цілей управління. Безсумнівно, що проблему можливо вирішувати на основі комплексного дослідження методологічних та організаційних аспектів формування обліково – аналітичної інформації для цілей управління за такими напрямками: фінансовий облік та звітність; управлінський облік, звітність, аналіз та бюджетування, податкове планування, облік та аналіз; стратегічний облік та аналіз.

На даний час вітчизняна облікова система перебуваючи під впливом гармонізації до міжнародних вимог і стандартів, зазнає істотних змін та перетворень. На думку М.Я. Метьюс і М.Х.Б. Перера, процеси гармонізації облікової системи дозволять: підвищити порівнянність різних країн, активізувати оборот капіталу, підвищити загальний методологічний рівень

бухгалтерського обліку, скоротити витрати на складання бухгалтерської звітності міжнародних корпорацій і спільних підприємств, оптимально розділити світові ресурси [1]. В таких умовах якраз МСФЗ, як гнучка динамічна система, яка відіграє позитивну роль у вдосконаленні національного бухгалтерського обліку та фінансової звітності й інтеграції держави у світове співтовариство у процесі впровадження дасть Україні можливість суттєво покращити вітчизну систему обліку та звітності, забезпечить її відкритість і зрозумілість для зовнішніх та внутрішніх користувачів, в першу чергу для іноземних інвесторів та кредиторів.

Як свідчить міжнародний досвід в обліковій сфері, використання МСФЗ є ефективним інструментом формування інформації, як визначального продукту облікової системи щодо доходів і витрат, активів і пасивів, їх оцінки за різними видами вартості, аналізу економічного потенціалу фірм та корпорацій, проте даний обліковий продукт не може використовуватись поза його користувачами, для яких він призначений.

Аналіз діючого стану реформ вітчизняної системи обліку свідчить, що найбільш зацікавленими у запровадженні МСФЗ є підприємства, які залучають іноземних інвесторів або працюють з іноземними партнерами, мають вихід на міжнародні ринки збуту й капіталу і формують звітність на основі міжнародних вимог та стандартів.

Враховуючи в Україні гармонізаційні процеси в обліку важливо усвідомлювати і принципові відмінності у джерелах фінансування вітчизняних та зарубіжних підприємств. Наступним незаперечним фактом формування фінансової звітності за рубежем та її подання для акціонерів, тієї чи іншої компанії, коли в Україні головним користувачем звітної інформації є держава. В такій ситуації на перший план виходить податкова звітність, а фінансова є в більшості випадків – формальною. Ще однією відмінною рисою вітчизняної системи обліку є кардинальні відмінності у рівні розвитку фондового ринку. Наступним проблемним аспектом задекларованої гармонізації є нормативно – правове регулювання процесу формування фінансової звітності із затвердженням типових форм на законодавчому рівні. Слід відзначити, що відсутність затверджених форм за МСФЗ передбачає дотримання принципу суттєвості, який реалізується вибором підприємством такого набору показників, що дає змогу приймати рішення без надлишкової інформації. Визначаючи сильні та слабкі сторони гармонізації, неможливо не враховувати той факт, що ведення обліку на вітчизняних підприємствах відбувається за національними положеннями, а формування фінансової звітності – за МСФЗ, що зумовлює низку дискусійних моментів і проблем.

Таким чином, сучасний розвиток обліку на міжнародному рівні є неупередженою основою удосконалення його організації та методики в Україні.

Література

1. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерського учета: учебник, пер. С анг. Под. ред. Я.В. Соколова, И. А. Смирновой. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663с.